

Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet kevään 2023 eduskuntavaaleihin

Maakuntahallitus 26.09.2022 § 91

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se käy keskustelun luonnoksesta Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteiksi 2023. Ne tuodaan hyväksyttäväksi seuraavaan hallituksen kokoukseen. Tavoitteet on valmisteltu laaja-alaisessa yhteistyössä alkusyksyn aikana ja ne pohjautuvat Uusimaa-ohjelman kolmeen strategiseen kärkitavoitteeseen, sekä neljäntenä kokonaisuutena Uudenmaan erityispiirteisiin kuntatalouden ja hyvinvointialueiden näkökulmasta.

Selostus

Uudenmaan liiton hallitusohjelma-tavoitteissa on pyritty huomioimaan alueen kuntien ja yhteistyötahojen tavoitteet ennen kaikkea niissä kysymyksissä, jotka ovat koko maakunnalle tärkeitä ja yhteisiä, ja erityisesti Uudellemaalle ainutlaatuisia suhteessa muihin Suomen maakuntiin.

Hallitusohjelmataavoitteet noudattavat Reilusti edellä - Uusimaa-ohjelman 2022-25 kolmea strategista kärkeä (Uusimaa saavuttaa hiilineutraalisuuden, TKI-panostukset kasvavat 5 %:iin BKT:stä sekä työllisyysaste 80 %:iin vuoteen 2030 mennessä). Lisäksi neljäntenä teemana on otettu mukaan kuntatalouden ja hyvinvointialueiden seuraavan hallituskauden Uudellemaalle keskeisimmät erityiskysymykset.

Uudenmaan liiton hallitusohjelman pää- ja alateemat ovat otsikkotasolla seuraavat:

Tavoite 1. Kohti hiilineutraalia Suomea - Uudenmaan tavoitevuosi on 2030

- 1.1. Vauhditetaan energiasiirtymää ja kasvatetaan Suomen energiaturvallisuutta ja -riippumattomuutta, ensi sijassa polttoon perustumattomilla uusiutuvan energian tuotantomuodoilla
- 1.2. Nopeutetaan liikenteen päästövähennystavoitteita sekä luodaan edellytyksiä fossiilisista liikennepolttoaineista luopumiselle ja älyliikenteelle.
- 1.3. Luodaan kiertotaloudesta Suomen uusi kasvun suunta.

Tavoite 2. Tulevaisuuden kasvua Suomelle Uudenmaan avulla

- 2.1. Suomalainen aluepolitiikka tuottamaan kestäväää kasvua.
- 2.2. Vahvistetaan kansallista tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoimintaa (TKI) - Uudenmaan tavoite on saavuttaa 5 % alueen BKT:stä 2030.
- 2.3. Panostetaan maankäyttöön, liikkumiseen ja logistiikkaan siellä, missä siitä saadaan suurin hyöty.
- 2.4. Vahvistetaan pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan turvallisuutta, turvallisuustyötä sekä varautumista.

Tavoite 3. Nostetaan Uudenmaan työllisyysaste 80 prosenttiin

- 3.1. Lisätään aloituspaikkoja sinne, missä väestörakenteen pohjalta on huomattavin kasvava tarve.
- 3.2. Edistetään kansainvälisten osaajien sekä yritysten valmiutta asettautua ja sitoutua Uudenmaalle.

- 3.3. Panostetaan maahanmuuttajien työllisyyteen kansallisena voimavarana.
- 3.4. Panostetaan Uudenmaan työllisyysasteen kohottamiseen kansallisena erityiskysymyksenä.

Tavoite 4. Turvataan kuntien rahoituspohja kasvavilla alueilla niiden erityistarpeet huomioiden

- 4.1. Kannusteet tukemaan kuntien omaehtoista kestäväää kasvua - uudistus valtionosuuksiin ja tasausmekanismiin.
- 4.2 Turvataan hyvinvointialueiden palvelut rahoituksen kriteerejä täsmentämällä.

Nyt käsiteltävänä olevan luonnoksen lisäksi Uudenmaan liitto on parhaillaan kokomassa tausta-aineistoa esitettävistä tavoitteista vaikuttamistyön tueksi, sekä tuottaa ytimekkään hand-outin keskeisistä tavoitteista.

Asian tausta

Suomen eduskuntavaalit järjestetään 2.4.2023. Uudenmaan liiton hallitusohjelman valmistelussa on pyritty rakentamaan lähestymistapaan; mitä Uusimaa haluaa yhdessä Suomen hallituksen kanssa tehdä ensi vaalikaudella, jotta koko Suomi menestyy myös tulevaisuudessa. Olemme olleet kansainvälisesti kilpailukykyinen maakunta jo pitkään, mutta erityisesti nyt globaali toimintaympäristö ja erilaiset kriisit vaikeuttavat Uudenmaan mahdollisuutta jatkossa enää toimia koko maan hyvinvoinnin generoijana. Siksi Uusimaa ei sitä voi menestyä Suomen kansainvälisimpänä veturimaakuntana yksin, vaan tarvitsee aiempaa tiiviimpää yhteistyötä ja synergiaa Valtioneuvoston kanssa eri tasoilla.

Uudenmaan liiton toimisto on valmistellut elo-syyskuun aikana hallitusohjelmataavoitteita laaja-alaisesti hyödyntäen monipuolisesti omaa ja sidosryhmien asiantuntemusta. Luonnoksesta on keskusteltu mm. maakuntahallituksen nimeämässä erillisessä työryhmässä, sekä kuntajohtajien, kuntajohtajakokouksen valmistelusihteeristön ja elinkeinojohtajien asiantuntijaryhmän kokouksissa.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus käy keskustelun luonnoksesta Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteiksi 2023.

Päätös:

Maakuntahallitus antoi evästyksen asian valmisteluun ja totesi, että asia tuodaan seuraavaan kokoukseen päätettäväksi.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Outi Ervasti

Maakuntahallitus 24.10.2022 § 100
310/07.00.04.00.00/2022

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää hyväksyä Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet 2023 ja viedä ne tiedoksi valtuustolle.

Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteissa on pyritty huomioimaan alueen kuntien ja yhteistyötahojen tavoitteet ennen kaikkea niissä kysymyksissä, jotka ovat koko maakunnalle tärkeitä ja yhteisiä, ja erityisesti Uudellemaalle ainutlaatuisia suhteessa muihin Suomen maakuntiin.

Hallitusohjelmataavoitteet liittyvät Reilusti edellä - Uusimaa-ohjelman 2022-25 kolmeen strategiseen kärkeen (Uusimaa saavuttaa hiilineutraalisuuden, TKI-panostukset kasvavat 5 %:iin BKT:stä sekä työllisyysaste 80 %:iin vuoteen 2030 mennessä). Lisäksi neljäntenä teemana on Uudellemaalle tärkeimmät kysymykset kuntatalouteen ja hyvinvointialueisiin liittyen seuraavalla hallituskaudella.

Uudenmaan liiton hallitusohjelman pää- ja alateemat ovat otsikkotasolla seuraavat:

Tavoite 1. Kohti hiilineutraalia Suomea - Uudenmaan tavoitevuosi on 2030

- 1.1. Vauhditetaan energiasiirtymää ja kasvatetaan Suomen energiaturvallisuutta ja -riippumattomuutta, ensi sijassa polttoon perustumattomilla uusiutuvan energian tuotantomuodoilla ja luonnon monimuotoisuudesta huolehtien
- 1.2. Nopeutetaan liikenteen päästövähennystavoitteita sekä luodaan edellytyksiä fossiilisista liikennepolttoaineista luopumiselle ja älyliikenteelle.
- 1.3. Luodaan kiertotaloudesta Suomen uusi kasvun suunta.

Tavoite 2. Tulevaisuuden kasvua Suomelle Uudenmaan avulla

- 2.1. Suomalainen aluepolitiikka tuottamaan kestäväää kasvua.
- 2.2. Vahvistetaan kansallista tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoimintaa (TKI) - Uudenmaan tavoite on saavuttaa 5 % alueen BKT:stä 2030.
- 2.3. Panostetaan maankäyttöön, liikkumiseen ja logistiikkaan siellä, missä siitä saadaan suurin hyöty.
- 2.4. Vahvistetaan pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan turvallisuutta, turvallisuustyötä sekä varautumista.

Tavoite 3. Nostetaan Uudenmaan työllisyysaste 80 prosenttiin

- 3.1. Lisätään aloituspaikkoja sinne, missä väestörakenteen pohjalta on huomattavin kasvava tarve.
- 3.2. Edistetään kansainvälisten osaajien sekä yritysten valmiutta asettautua ja sitoutua Uudellemaalle.
- 3.3. Panostetaan maahanmuuttajien työllisyyteen kansallisena voimavarana.
- 3.4. Panostetaan Uudenmaan työllisyysasteen kohottamiseen kansallisena erityiskysymyksenä.

Tavoite 4. Turvataan kuntien rahoituspohja kasvavilla alueilla niiden erityistarpeet huomioiden

- 4.1. Kannusteet tukemaan kuntien omaehtoista kestäväää kasvua - uudistus valtionosuuksiin ja tasausmekanismiin.
- 4.2 Turvataan hyvinvointialueiden palvelut rahoituksen kriteerejä täsmentämällä.

Asian tausta

Suomen eduskuntavaalit järjestetään 2.4.2023. Uudenmaan liiton hallitusohjelman valmistelussa on pyritty rakentamaan lähestymistapaan; mitä Uusimaa haluaa yhdessä Suomen hallituksen kanssa tehdä ensi vaalikaudella, jotta koko Suomi menestyy myös tulevaisuudessa. Olemme olleet kansainvälisesti kilpailukykyinen maakunta jo pitkään, mutta erityisesti nyt globaali toimintaympäristö ja erilaiset kriisit vaikeuttavat Uudenmaan mahdollisuutta jatkossa enää toimia koko maan hyvinvoinnin generoijana. Siksi Uusimaa ei sitä voi menestyä Suomen kansainvälisimpänä veturimaakuntana yksin, vaan tarvitsee aiempaa tiiviimpää yhteistyötä ja synergiaa Valtioneuvoston kanssa eri tasoilla.

Uudenmaan liiton toimisto on valmistellut elo-syyskuun aikana hallitusohjelmataavoitteita laaja-alaisesti hyödyntäen monipuolisesti omaa ja sidosryhmien asiantuntemusta.

Maakuntahallitus kävi keskustelun luonnoksesta 26.9. kokouksessa, jonka pohjalta luonnokseen on tehty muutoksia (muutokset on merkitty liitteeseen punaisella fontilla). HO-luonnoksesta on keskusteltu lisäksi mm. maakuntahallituksen nimeämässä erillisessä työryhmässä, sekä kuntajohtajien, kuntajohtajakokouksen valmistelusihteeristön ja elinkeinojohtajien asiantuntijaryhmän kokouksissa. Tavoitteena on esitellä tavoitteet Uudenmaan kansanedustajille (KENK) marraskuussa ja viedä ne tiedoksi Uudenmaan maakuntavaltuustolle joulukuussa.

Päätösesitys:

- Maakuntahallitus päättää
- hyväksyä Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet 2023
 - viedä ne maakuntavaltuustolle tiedoksi.

Asian käsittely:

Käsittelyn aikana maakuntajohtaja muutti pohjaehdotustaan seuraavasti:

- Maakuntahallitus päättää
- hyväksyä Uudenmaan liiton hallitusohjelmataavoitteet 2023 seuraavin selostusosaan tehdyin muutoksin
 - o 2.2 Vahvistetaan kansallista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI) – Uudenmaan T&K -toiminnan menot ovat kohonneet viiteen prosenttiin maakunnan BKT:sta vuoteen 2030 mennessä
 - o 2.4 Vahvistetaan pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan turvallisuutta, turvallisuustyötä, huoltovarmuutta sekä varautumista
 - o 3.1 Lisätään koulutuksen aloituspaikkoja sinne ja niille aloille ja tasoille, missä väestörakenteen pohjalta on huomattavin kasvava tarve
 - viedä ne maakuntavaltuustolle tiedoksi
 - antaa liiton toimistolle tehtäväksi valmistella näitä tavoitteita konkretisoivia tekstejä siten, että niitä käsitellään sopivissa vaiheissa maakuntahallituksessa. Operatiivinen vaikuttaminen ja nopea reagoiminen on liiton toimiston tehtävä.

Arja Juvonen Johannes Niemisen kannattamana teki vastaesityksen, jossa tavoitteeseen 3 tehtäisiin seuraava lisäys: Panostetaan maahanmuuttajien työllistymiseen velvoittamalla heitä paremmin osallistumaan suomen tai ruotsin kielen kielikoulutukseen, sillä kielitaito on avain työllistymiseen.

Koska tehtyä vastaesitystä oli kannatettu, suoritettiin äänestys. Äänestys suoritettiin nimenhuutona. Ne, jotka kannattivat maakuntajohtajan muutettua pohjaehdotusta äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Juvosen vastaesitystä äänestivät EI. Äänestyksessä JAA -ääniä annettiin 12 (Aura, Holmberg, Hyvärinen, Kaukola, Komulainen, Krohn, Lohikoski, Markkula, Pajula, Saxberg, Stranius ja Vuorento) ja EI -ääniä 2 (Juvonen ja Nieminen).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan muutettu pohjaehdotus on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Arja Juvonen Johannes Niemisen kannattamana teki vastaesityksen, jossa tavoitteeseen 4 tehtäisiin seuraava lisäys: Turvataan hyvinvointialueen palvelut rahoituksen kriteereijä täsmentämällä siten, että niissä huomioidaan hyvinvointialueen väestöpohja ja siinä tapahtuvat muutokset kuten väestön ikääntyminen ja maahanmuuttajien, turvapaikanhakijoiden ja laittomasti maassa oleskelevien palvelutarpeen kasvu. Palvelutarve kasvaa lainsäädännön muutosten myötä, kun laittomasti maassa oleskeleville turvataan myös kiireetön hoito ja tämä tuo lisää kustannuksia Uudellemaalle.

Koska tehtyä vastaesitystä oli kannatettu, suoritettiin äänestys. Äänestys suoritettiin nimenhuutona. Ne, jotka kannattivat maakuntajohtajan muutettua pohjaehdotusta äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Juvosen vastaesitystä äänestivät EI. Äänestyksessä JAA -ääniä annettiin 12 (Aura, Holmberg, Hyvärinen, Kaukola, Komulainen, Krohn, Lohikoski, Markkula, Pajula, Saxberg, Stranius ja Vuorento) ja EI -ääniä 2 (Juvonen ja Nieminen).

Puheenjohtaja totesi, että maakuntajohtajan muutettu pohjaehdotus on tullut maakuntahallituksen päätökseksi.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- **hyväksyä Uudenmaan liiton hallitusohjelmavoitteet 2023 seuraavin selostusosain tehdyin muutoksin**
 - o **2.2 Vahvistetaan kansallista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI) – Uudenmaan T&K -toiminnan menot ovat kohonneet viiteen prosenttiin maakunnan BKT:sta vuoteen 2030 mennessä**
 - o **2.4 Vahvistetaan pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan turvallisuutta, turvallisuustyötä, huoltovarmuutta sekä varautumista**
 - o **3.1 Lisätään koulutuksen aloituspaikkoja sinne ja niille aloille ja tasoille, missä väestörakenteen pohjalta on huomattavin kasvava tarve**
- **viedä ne maakuntavaltuustolle tiedoksi**
- **antaa liiton toimistolle tehtäväksi valmistella näitä tavoitteita konkretisoivia tekstejä siten, että niitä käsitellään sopivissa vaiheissa maakuntahallituksessa. Operatiivinen vaikuttaminen ja nopea reagoiminen on liiton toimiston tehtävä.**

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Outi Ervasti